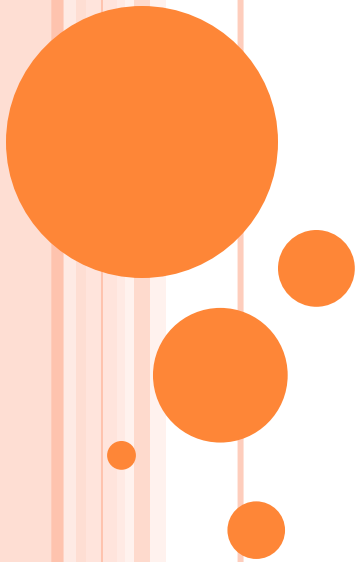

SOCIÁLNÍ DIMENZE OSOBNOSTI

*Klára Nováková
Lukáš Ouzký*

OBSAH

- Co je to skupina
- Malá sociální skupina – rodina, škola, vrstevníci
- Velká sociální skupina
- Masa x dav
- Skupinová dynamika
- Struktura skupiny – dělení pozic, dělení skupinového
- Jednotící prvky skupiny
- Otázky na konec
- Zdroje
- Poselství

SKUPINA

- Sociální útvar, ve kterém se společně nachází více individuů a na základě pravidelnějších interakcí si tato individua vytvářejí určité vědomí sounáležitosti. Jejich jednání směřuje ke společným cílům.

- **Malá sociální skupina**
primární skupina
- **Velká sociální skupina**
sekundární skupina

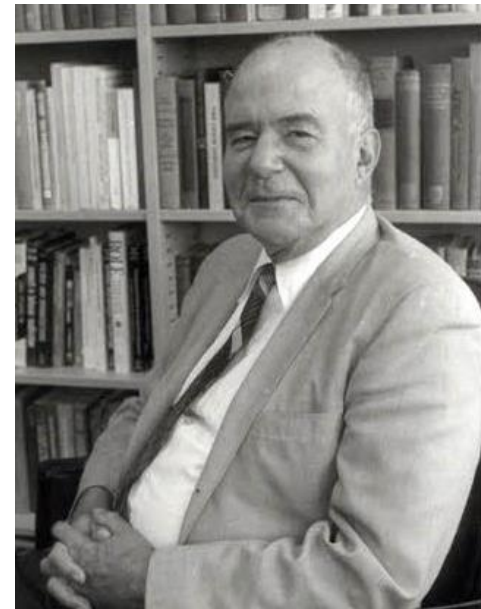

MALÁ SOCIÁLNÍ SKUPINA

- Georg Caspar Homans

„**Teorie sociální skupiny**“ – definoval malou skupinu, jako řadu osob, které v určitém časovém rozmezí udržují vzájemný kontakt a jejich počet je tak malý, že se tento kontakt odehrává navzájem mezi všemi osobami (**Nukleární jednotka**).

Tím se zavedl pojem Face to face groups.

RODINA

- Centrální systém, východisko sociálních vztahů člověka.
- **Funkce:** Materiální, Reprodukční, Výchovná
- **Druhy rodiny:**
  - a) **Jaderná** = rodiče + děti, úplná x neúplná
  - b) **Třígenerační** = děti + rodiče + prarodiče
  - c) **Agregátní** = rozvedení rodiče – oba mají svoje děti + společné děti

RODINA

- Rodina se v průběhu dějin mění
- **Rodina dnes:** spíše malá rodina, dochází k posunu ve výchově – je daleko demokratičtější
- **Krize současné rodiny:** nevěra, alkoholismus, drogy, finanční potíže, nedostatek času na rodinu, násilí atd.

RODINA

Zajímavost

Prvorozené dítě má větší sklon ke svědomitosti a odpovědnosti než prvorozené, je výkonnější, silnější a má větší zájem jednat kooperativně.

CO BY MĚLI RODIČE DÁVAT DÍTĚTI NAJEVO, ABY SE CÍTILO DOBŘE?

- Dítě je v jejich světě vítáno
- Smí být samo sebou, se svými vlastnostmi
- Má právo žít způsobem odpovídajícím jeho věku
- Smí se přitulit ke svým nejbližším
- Má právo cítit to, co cítí
- Smí myslet a klást otázky
- Má právo mít úspěch

ŠKOLA

- Ve škole probíhá výchovně vzdělávací proces.
- **Učí nás:** podřizovat se pravidlům, uznávat autoritu.
- Hlavním úkolem je vzdělání.
- **vzdělávací proces** je podmíněn: ekonom. a kultur. vyspělostí , materiálním vybavením, vlastnostmi učitelů.

VRSTEVNÍCI

- Velký vliv už od 4. – 5. roku života a poté v pubertě.
- je důležitý pro: komunikaci, navazování symetrických vztahů, prosazovat sám sebe, osvojit si **sociální pozici**= jaké postavení si mezi vrstevníky získám:
  - a) vůdce
  - b) opozičník= kverulant
  - c) outsider
  - d) konformní člen = přizpůsobivý=) pozice závisí na vlastnostech jedince
- Vliv vrstevníků je také velmi důležitý ve spolupráci a dělbě práce, respektu k druhým.

VELKÁ SOCIÁLNÍ SKUPINA

- Členové této skupiny jsou jen nepřímo spojeni prostřednictvím společného symbolu, přímý kontakt mezi všemi členy není pro velikost skupiny možný.
- **Základní znaky:**
  - Funkce
  - Rozdělení moci
  - Systém norem
  - Určení komunikačních cest (úřední postup)
- Politické strany, církve, armáda, národ, stát, podniky, spolky.....

MASA X DAV

- **Masa** je téměř neorganizované shromáždění neurčitě velkého množství počtu lidí, které spojuje určitá situace. Sounáležitost, vzájemnost vyplývá z afektivního a pudového sjednocení emocí. V mase můžeme rozlišit krátkodobého vůdce a ty, kteří jsou jím po určitý čas vedeni.
- **Dav** je neorganizované a náhodné shromáždění neurčitého velkého počtu lidí, kteří mají společný pouze vnější předmět vnímání. Dav se skládá z individuí, která nejsou ani v emocionálním ani v intelektuálním vzájemném vztahu (účastníci reklamního předvádění výrobku).

SKUPINOVÁ DYNAMIKA

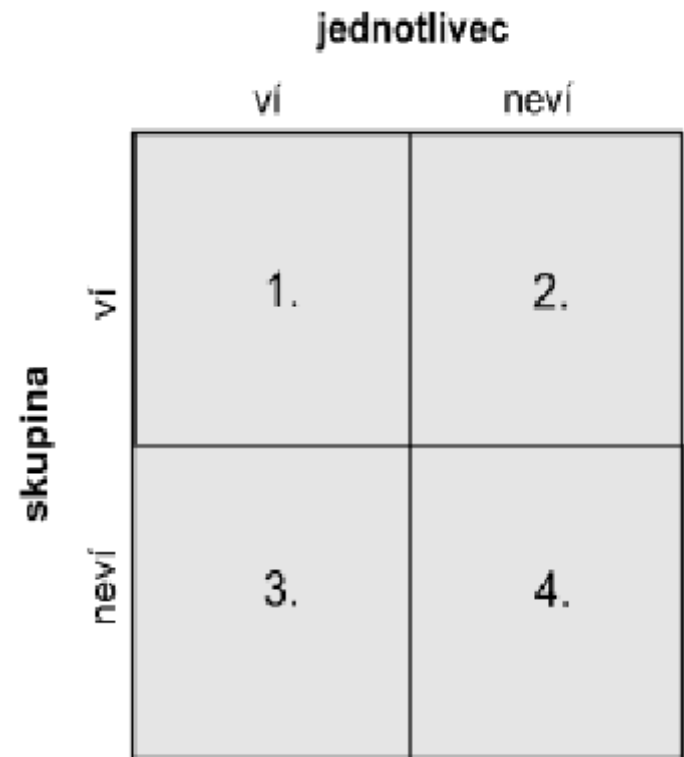
- Výzkumná oblast sociální psychologie.
- Souhrnný název pro procesy, které mají vliv na skupinové dění. Je složena z mnoha prvků, které se neustále mění a navzájem ovlivňují. Poprvé s tímto pojmem přišel v roce 1943 Kurt Lewin.
- **Prvky skupinové dynamiky:**
  - cíle a normy
  - vedení a motivace
  - interakce a komunikace
  - struktura skupiny a role jejích členů
  - fáze vývojové skupiny
  - atmosféra ve skupině

JOHARIHO DIAGRAM (JOE LUFRT A HARRY INGHAM)

- Sleduje změny v percepce sebe a druhých v průběhu skupinového procesu.

1. **veřejná oblast** – co si osoba o sobě uvědomuje a ostatní také.
2. **slepá oblast** – co si osoba o sobě neuvědomuje, ale ostatní ano
3. **skrytá oblast** – co si osoba o sobě uvědomuje, ale ostatní ne.
4. **neznámá oblast** – co si osoba o sobě neuvědomuje a ostatní také ne.

STRUKTURA SKUPINY

Pro popis struktury se používá těchto pojmů:

○ Počet členů

- Skupinová dynamika vzniká ve skupině o 7 – 24 členech.
- Od 25 členů hovoříme o velkých skupinách, celková struktura interakcí je pro jedince nepřehledná, a tak ztrácí intimní charakter malé skupiny.

○ Interakce ve skupině

- Jestliže jsou interakce příliš časté, obávají se jedinci o svou samostatnost a osobní svobodu. Reagují pak agresivně. S narůstajícím vzájemným přátelským chováním klesá ve skupině lhostejnost a narůstá koheze (soudržnost).

VZTAHOVÁ STRUKTURA – SOCIOMETRIE

- **Jacob Levy Moreno**

- Touto metodou je zjišťována pozice jedince ve skupině zdůrazněním vzájemných sympatií a antipatií členů skupiny (populární, oblíbený, akceptovaný, trpěný, izolovaný).

DĚLENÍ POZIC

- **Pozice Alfa** – vůdce (reprezentuje skupinovou iniciativu, cítí se zodpovědný, staví se protivníkovi).
- **Pozice Beta** – akceptovaná (přejímá od alfy přání a prožitky, obstarávají pracovní výkony skupiny, nerozhodují).
- **Pozice Omega** – trpěná (negativní prvek skupiny, nováček ve skupině, nenadaný, úzkostlivý, váhající).
- **Pozice Delta** – pozitivně hodnocena (osoby oblíbené, poradce alfy, díky oblíbenosti může alfě konkurovat).

DĚLENÍ SKUPINOVÉHO ŽIVOTA – ŘÍZENÍ

- **Autoritativní** – vedoucí skupiny dává rozkazy a příkazy, a ostatní ho poslouchají na slovo.
- **Demokratický** - je založen na úctě a respektu k druhým, na toleranci.
- **Liberální** - obousměrná komunikace, intenzivní zpětná vazba, rozhodnutí dělá vedoucí skupiny po konzultaci.
- **Participativní** - volná obousměrná komunikace, otevřenost ve zpětné vazbě, rozhodnutí jsou dělána skupinově.

JEDNOTÍČÍ PRVKY SKUPINY

○ Skupinové cíle

- Cíl určuje jedna osoba
- Více členů si předem dohodne určitý cíl (pokles skupinové soudržnosti a vzájemné důvěry)
- Rozhodnutí většiny
- Nátlak vůči nesouhlasícím – „Je někdo proti?“
- Souhlas všech

○ Skupinové normy

- Jedinci se přizpůsobují svým předchůdcům
- Normy jsou způsoby chování platné pro příslušníky nějaké sociální skupiny. Závazná pravidla, podle kterých se jedinci mají chovat.

OTÁZKY NA KONEC 😊

- Jaký je rozdíl mezi primární a sekundární skupinou?
- Kdo nás ovlivňuje v primární skupině?
- Jaký je rozdíl mezi masou a davem?
- Jaké máme dělení pozic v sociální skupině?

ODPOVĚDI NA OTÁZKY 😊 - SHRNU TÍ

- **Malá skupina** – nízký počet členů. Kontakt se odehrává mezi všemi osobami.
- **Velká skupina** – vysoký počet členů. Kontakt mezi všemi členy není pro velikost skupiny možný.

- Rodina, škola, vrstevníci

- **Masa** – téměř neorganizované shromáždění, které spojuje určitá situace.
- **Dav** – neorganizované náhodné shromáždění, kteří mají společný pouze vnější předmět vnímání.

- **Alfa** - vůdce
- **Beta** - akceptovaná
- **Omega** - trpěná
- **Delta** – pozitivně hodnocená

ZDROJE

- PhDr. Věra Strnadová – Psychologie I
- <http://cs.wikipedia.org>
- <http://lide.uhk.cz/fim/ucitel/strnave1/psy1.html>
- www.google.cz

**Děkujeme za Vaší pozornost, doufáme že se
Vám to líbilo. ☺**

*„Nebojte se zapojovat do sociálních skupin, protože
jinak budete outsideři.“*

